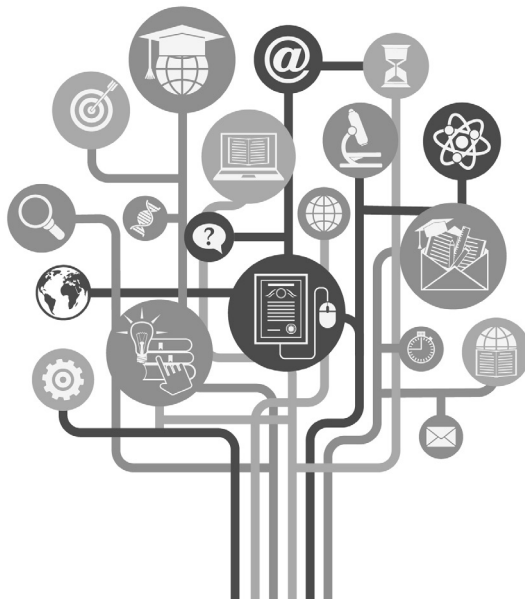

8

การพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Development of Learning Management in the 21st Century
Using the Professional Learning Community (PLC)

สมชาย อุ่สุวรรณ กฤษดา ผ่องพิทยา และ สมชาย เทพแสง
Somchai Usuwan Kisda Pongpitaya and Somchai Thepsaeng

การพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

Development of Learning Management in the 21st Century
Using the Professional Learning Community (PLC)

สมชาย อุสุวรรณ กฤษดา ผ่องพิทยา และ สมชาย เทพแสง
Somchai Usuwan Kisda Pongpitaya and Somchai Thepsaeng

¹คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ 10220

Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Bangkok 10220, Thailand
e-mail: som.2517@hotmail.com

²คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ 10220 ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Bangkok 10220, Thailand
e-mail: kisda2000@gmail.com

³คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ 10220 ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Bangkok 10220, Thailand
e-mail: somchai17@hotmail.com

Received : August 4, 2022 Revised : February 8, 2023 Accepted : February 14, 2023

8

บทคัดย่อ

การพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความสำคัญเพราะจะช่วยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีทิศทางเดียวกัน ให้มีความสอดคล้องกับการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญในการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมมือ ร่วมพลังกันเรียนรู้ เพื่อเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนา การเรียนรู้ของนักเรียน ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและพัฒนาสมรรถนะคุณลักษณะสำคัญ ตามเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) : ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำร่วม 2) การมีส่วนร่วมในการทำงาน 3) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกัน และ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมุ่งเน้นบริหารจัดการการเรียนรู้ ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และ

5) แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลาย
คำสำคัญ: การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The development of learning management in the 21st century using the Professional Learning Community (PLC) is crucial as it will serve as a guideline for formulation of educational policies and the learning process of teachers to be consistent with Thai education in the 21st century. This means that for students to improve their accomplishment and competency growth, their ability to learn must be developed through collaborative learning and teamwork. Key attributes according to the goals of the educational management development using a community of professional learning (Professional Learning Community: PLC) consists of four components: 1) shared leadership, 2) work participation, 3) shared values and vision and 4) exchanging knowledge, and focus on learning management in 5 areas: 1) educational curriculum development 2) preparation of a learning management plan 3) student-centered learning management 4) the use of media and information technology, and 5) learning resources that facilitate learning and various methods of measurement and evaluation.

Keywords: Development of Learning Management in the 21st century; Professional Learning Community

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษา โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เป็นแผนระยะยาว 20 ปี กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลก

ศตวรรษที่ 21” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิทย์ ยินดีสุข, 2561: 4-5)

ปัจจัยสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียน คือ ครู เพราะในวงการศึกษไทยมองว่าครูคือกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ ความสามารถให้แก่ นักเรียน รวมทั้งพัฒนา นักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ดังนั้นครูจึงต้องพร้อมที่จะปรับตัวและพัฒนาทักษะและวิทยาการให้ทันสมัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เทคนิควิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมไทยและสังคมโลกต้องการ (ภาสกร เรืองรอง, 2557: 196)

การนำแนวคิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จะช่วยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีทิศทางเดียวกัน โดยทิศทางการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างจริงจัง เช่น ประเด็นด้านเนื้อหาวิชา วิธีการสอนเนื้อหาจะต้องมีความแตกต่างจากในอดีต ซึ่งเน้นให้ครูเป็นผู้สอนเท่านั้นเปลี่ยนเป็นต้องเน้นไปที่นักเรียน โดยต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติผลงานที่ใช้ได้จริงจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม การสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ปฏิบัติต้องมีการพัฒนาทักษะชีวิตและระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ โดยมีจิตวิญญาณของความเป็นครู อีกทั้งองค์กรทางวิชาชีพครูต่างๆ ที่สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพในรูปแบบต่างๆ และพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยความรับผิดชอบทางวิชาชีพร่วมกันของครูและบุคลากร ในอีกมิติหนึ่งยังมีหลายโรงเรียนที่มีหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นนักเรียนให้เกิดทักษะและความรู้จำเป็นต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงไปในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2555: 20-21)

การพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ จึงต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเรียนรู้ กล่าวคือต้องกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชี้แจงให้บุคลากรเข้าใจเพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องจนบรรลุผลสำเร็จกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน กำหนดพันธกิจในการดำเนินงาน กำหนดแนวทางในการนำกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ กำกับ ดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และประเมินปรับปรุงวิสัยทัศน์ ตามกรอบเวลาที่กำหนด (เจนจิรา ยะต้น, 256) ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรภายในมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทาง นโยบาย และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ (กฤษชรา ยองใย, 2565)

การบริหารจัดการการเรียนรู้ จึงประกอบด้วยคำสำคัญคือคำว่า การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการบริหารเมื่อนำคำสำคัญทั้ง 3 คำ รวมกันเป็นคำเดียว คือ การบริหารจัดการการเรียนรู้ หมายถึงการกระทำโดยการดำเนินงานอย่างเป็นระบบของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้และเกิดผลลัพธ์ทางการเรียนตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยที่ครูมีส่วนสำคัญให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว (Kauchak & Eggen, 2008: 121-134) ดังนั้น การบริหารการจัดการเรียนรู้จึงเป็นการดำเนินงานในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (เจนจิรา ยะต้น, 2565)

จากสภาพของความจำเป็นและปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) มาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ ให้ความสำคัญในการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมมือ ร่วมพลังกันเรียนรู้ในขณะที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และพัฒนาสมรรถนะคุณลักษณะสำคัญตามเป้าหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ จึงถูกเผยแพร่สู่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในปี พ.ศ. 2558 และปัจจุบันได้ถูกกำหนดขึ้นเป็นนโยบายสำหรับการพัฒนาครูทั้งระบบ ตั้งแต่วิธีการฝึกอบรมครู การส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและการกำหนดเกณฑ์ประเมินเลื่อนวิทยฐานะของครู ตาม

ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศนโยบายสำหรับพัฒนาครูในสังกัด (ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิน ศิริสัมพันธ์, 2561: 22)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

นักวิชาการทางการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ให้ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ไว้ดังนี้ โดยที่ Astuto; et al (1993) ได้กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ ครูและผู้บริหารในโรงเรียน ร่วมกันแสวงหาและแบ่งปันการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพของครูและผู้บริหารเพื่อประโยชน์ของนักเรียน สอดคล้องกับ Dufour, R. (2004: 6-11) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการร่วมมือรวมพลังของครู และนักการศึกษาอย่างต่อเนื่องในการสืบสอบและวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่ผลที่ดีกว่าของนักเรียน การปฏิบัติในชุมชน การเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและการเรียนรู้วิธีปฏิบัติงานเชิงลึกที่ได้ผลระหว่างครูในขณะที่ วิจารณ์ พานิช (2555: 139) ให้ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อนักเรียน (Professional Learning Community: PLC) ว่า หมายถึง การรวมตัวกันของครูในโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศเข้าร่วมจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นวงจรไม่รู้จบและรวมถึง ปภาวี พิพัฒน์ลักษณ์ (2557: 37) กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การที่กลุ่มของผู้บริหารและบุคลากรครูผู้เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาได้มีการรวมตัวกันเพื่อพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพผ่านการทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้ทางวิชาชีพไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง กระบวนการรวมกลุ่มกันของครูและบุคลากรทางการศึกษาในลักษณะชุมชนเชิงวิชาการที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนา
นักเรียนและมุ่งประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ
สู่ความเป็นมืออาชีพ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ร่วมมือร่วมใจ การเรียนรู้ประสบการณ์
การปฏิบัติงานในพื้นที่ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community : PLC) มีกระบวนการที่ได้พัฒนาขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่อพัฒนาครูที่เกิดจากความต้องการ
จำเป็นของครูและบุคลากร ในสถานศึกษาที่จะร่วมมือกันพัฒนาและยกระดับคุณภาพ
การศึกษา โดยใช้ชั้นเรียนและโรงเรียนเป็นฐานในการเริ่มต้นพัฒนา ทั้งนี้สำหรับ
กระบวนการทำงานร่วมกันของโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้น จอห์น ดิวอี้
(John Dewey) นักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักการศึกษาชาวอเมริกัน ได้ระบุไว้ว่ามี
ต้นกำเนิดมาจากโรงเรียนทดลอง (Laboratory school) ซึ่งถูกสร้างขึ้นและสังกัดอยู่
ในมหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1896 และหลังจากช่วง
ทศวรรษที่ 1910 ได้แพร่หลายไปยังแต่ละประเทศทั่วโลกจากความสำเร็จของการ
ศึกษาศาสตร์ใหม่ในช่วงศตวรรษที่ 1970 หลังสงครามโลกครั้งที่สองมีการสืบทอด
การปฏิรูปการศึกษาในระดับพัฒนานิยม (Progressivism) เช่น โรงเรียนแบบเปิด
(Open School) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้นมา ลักษณะของโรงเรียนดังกล่าวครู
จะเป็นผู้นำในด้านการทดลองวิจัยและลงมือปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียน
รู้ผ่านการปฏิบัติเช่นเดียวกัน ในระยะต่อมา Richard DuFour ได้ริเริ่มทำการศึกษาวจัย
และพัฒนาตลอดจนส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูในประเทศ
สหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1998 และได้พัฒนาความรู้มาอย่างต่อเนื่อง จนได้รับการ
ยกย่องให้เป็นบิดาของ “Professional learning community: PLC” ในยุคปัจจุบัน
ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) มีความ
เชื่อพื้นฐานที่ ต้องการช่วยเหลือและส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ระหว่างกันโดยผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ การใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ
เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน
เกิดขึ้นได้หากผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน และเห็นคุณค่าของการเรียนรู้
(ชาโตะ มานาบุ, 2559: 68)

แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพให้ความสำคัญในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยร่วมมือร่วมพลังการเรียนรู้ในขณะที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพ เน้นการมีส่วนร่วมของครู การเรียนรู้ของครู และการพัฒนาวิชาชีพของครูโดยบูรณาการเข้ากับการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน (Hui & Asavisanu, 2021: 322-336) ประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีซึ่งมุ่งพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ผ่านการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของตนเอง ของเพื่อนร่วมงาน สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้และความสุขในการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้หรือเครือข่ายวิชาชีพครู อาทิ เช่น ในประเทศสิงคโปร์ เวียดนาม เกาหลีใต้ จีน นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา หรือประเทศทางทวีปยุโรป ได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ สวีเดน และอังกฤษ เป็นต้น ในประเทศสิงคโปร์มีการดำเนินการตามปรัชญาเพื่อครูโดยครู (Giles & Hargreaves, 2006: 124-156) ส่วนในประเทศญี่ปุ่นมีการพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community) โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และ อรพิณ ศิริสัมพันธ์, 2561: 21-22)

8

สรุปได้ว่า ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning communities: PLC) มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาครู ที่เกิดจากความต้องการจำเป็นของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ที่จะร่วมมือกันพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายพัฒนาสมรรถนะด้านการเรียนรู้ และทักษะต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ให้กับนักเรียนด้วยกระบวนการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

นักวิชาการและนักวิจัย ให้แนวคิดองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ไว้ โดย DuFour & Eaker (1998:36) ได้ให้แนวคิดขององค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย การมีค่านิยมพันธกิจและวิสัยทัศน์ร่วม การสืบค้นร่วมกัน การทำงานร่วมกัน การมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ รวมถึง Council (2009: 8) ได้

เสนอแนวคิดองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย การเรียนรู้ของนักเรียน การมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน การทำงานเป็นทีมร่วมกัน ความสามารถในการทำงานของครู ความสามารถในการเป็นผู้นำ การพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกัน Vescio et al. (2008: 80-91) ระบุแนวคิดองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ความร่วมมือ เน้นการเรียนรู้ของนักเรียน การให้อำนาจกับครู และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของครู ในขณะที่ แก้วเวียง นำนานผล (2554: 203-204) ได้กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ การสนับสนุนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาการและการปรับสภาพสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีกลยุทธ์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในวิชาชีพ ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ภาพสะท้อนจากการสนทนา 2) เปิดโลกทัศน์แนวปฏิบัติ 3) มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 4) การจัดงานร่วมกัน และ 5) แนวปฏิบัติร่วมกัน สอดคล้องกับ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557: 93-102) ได้ศึกษาแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร และ 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำร่วม 2) การมีส่วนร่วมในการทำงาน 3) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน และ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสถานศึกษาจะต้องพัฒนานักเรียนทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะ ชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จึงเป็นภาระที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง คิดหา ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรม

องครที่มุ่งผลลัษ ใสัใจในเรอองของศาสตรัทางการสอนที่เหมาะสม และตองแข่มารับบทบาทในการเรงปรบเปลวยนรบบการจ้ดการเรยการสอนของครุปรบเปลวยนเนื่อหาตามลัษสรควบคูปกักับการพัฒนาทักษะใหมๆใให้กับครุผู้สอน ส่งเสรมใให้มีกรนำเทคโนโลยีมาใเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศกษาใสูงขน รวมท้ังปรบบทบาทในการสร้งครอช่ยการเรยรู่ ท้ังภายในและภายนอกสถานศกษา เพื่อพัฒนานักเรยรู่ใให้มีควมรู่ควมสามารถ และมีทักษะท้ดเทียมเป้นที่ยอมรับของชาติอื่ และสามารถดำรงชวิตใต้อย่างมีควมสุข (อมรรตน์ เตชชนอก และคณ, 2563 : 121-141)

นอกจากนั้ นักวชการและสถาบันต้งๆ ใแนวคดเกยวกับการพัฒนาการบริหารการจ้ดการเรยรู่ และมีการพัฒนาตามล่ำดับ ด้งนั้ ชนาธิป พรกุล (2554: 4) ใสรูปแนวคดของการบริหารการจ้ดการเรยรู่ ใแก่ 1) การจ้ดทำหนวยการเรยรู่ กำหนดการสอน แผนการจ้ดการเรยรู่ 2) ท้ดษการคดและขนตอนการคด 3) ขันตอนการวางแผนการจ้ดการเรยรู่ก่อนและหล้งเขียนแผนการเรยรู่ และ 4) การวางแผนและการออกบแบบการสอนและการเลออกกิจกรรมการเรยรู่ ต่อมมา วจจรณ พานช (2555: 16-21) ใ่นำเสนอการบริหารการจ้ดการเรยรู่ในศตวรรษที่ 21 ปรกอบดวย 1) การออกบแบบกิจกรรมของครุ 2) การพัฒนาทักษะด้านการเรยรู่และนวตกรรมทักษะด้านสารสนเทศ สอ และเทคโนโลยี และทักษะด้านชวิตและอาชีพ อ็กท้ังพมพันธ์ เตชชคูปต และพเยาว์ ยนตีสุข (2561: 76-89) ใสรูปแนวคดของการบริหารการจ้ดการเรยรู่เพมเตม ด้งนั้ 1) การพัฒนาลัษสรทอองถัน 2) การส่งเสรมการปรกกันคุณภาพการศกษา 3) การบริหารจ้ดการขนเรยรู่ใมีคุณภาพ และ 4) การนเทศและการใค้ำปรกษา ในทำนองเดยวกัน Scott (2015: 55-67) ใสรูปแนวคดการบริหารการจ้ดการเรยรู่ ใแก่ 1) ระดมทรพยากรเพื่อนำมาใด้านการบริหารจ้ดการเรยรู่อย่างเพยงพอ 2) การจ้ดต้งครอช่ยวชการสนบสนุนการพัฒนาสู่มืออาชีพ 3) การวจยและพัฒนา 4) การวัดผลและเมนผลการบริหารจ้ดการเรยรู่ 5) การพัฒนาทักษะการคดระดับสูง และ 6) การจ้ดการเรยรู่โดยเน้นนักเรยรู่เป้นสำคัญที่สำคัญ

การพัฒนาการบริหารการจ้ดการเรยรู่ในศตวรรษที่ 21 ใม่มีการศกษาและวจยมาตามล่ำดับ แนวคดส่วใหญ่จะเน้นไปที่การพัฒนานักเรยรู่เป้นสำคัญ อาทิ การวางแผนและการออกบแบบกิจกรรม การเรยรู่ การพัฒนาทักษะด้านต้งๆของนักเรยรู่ การบริหารจ้ดการขนเรยรู่ใมีคุณภาพ การวัดผลและประเมนผลการบริหารจ้ดการเรยรู่ ตลอดจนการจ้ดการเรยรู่โดยเน้นนักเรยรู่เป้นสำคัญ

หลักของการบริหารจัดการการเรียนรู้

นักวิชาการต่างๆกล่าวถึงหลักของการบริหารจัดการการเรียนรู้ ดังนี้

Beach & Rein (2000: 88-90) ได้สรุปแนวคิดหลักของการบริหารจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) เน้นการลงมือทำ เช่น โครงงาน เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา เป็นต้น 2) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ 3) การจัดการเรียนการสอนควรเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 4) จัดหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น และ 5) ควรใช้สื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้ง Kaparou & Bush (2016: 1-30) ได้สรุปแนวคิดหลักของการบริหารจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การจัดทำหลักสูตรควรเน้นตอบสนองท้องถิ่น 2) ควรใช้แรงจูงใจทางบวก 3) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 4) จัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา 5) เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและมีส่วนร่วม 6) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ 7) มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญ Demski (2022) ได้สรุปหลักของการบริหารจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ควรเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 2) ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาในโรงเรียน 4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ 5) จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน 6) จัดการเรียนรู้ให้มีการยืดหยุ่นและประนีประนอม และ 7) ใช้ระบบรางวัลมากกว่าการลงโทษ

หลักของการบริหารจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ การให้นักเรียนลงมือทำด้วยตนเอง ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ จัดการเรียนการสอนควรเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพมาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นำผลการวัดและประเมินผลของการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ให้ความเสมอภาคและเป็นธรรม จัดการเรียนรู้ให้มีการยืดหยุ่นและประนีประนอมและใช้ระบบรางวัลมากกว่าการลงโทษ

องค์ประกอบของการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้

นักวิชาการต่างๆ กล่าวถึง องค์ประกอบของการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ ดังนี้

วิจารณ์ พานิช (2555 : 16-21) ได้กล่าวถึง การพัฒนาการบริหารจัดการการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ครูพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ พัฒนาด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสารและการร่วมมือ ความยืดหยุ่นและการปรับตัวแก่นักเรียน การวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีหลากหลาย

Garrison (2011 : 132-145) ได้สรุปแนวคิดการบริหารจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) มีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 2) มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 4) มีการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิผล 5) มีการสนับสนุนให้ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนาครูสู่มืออาชีพ 6) การจัดการเรียนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 7) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเป็นนวัตกรทางการศึกษา และ 8) นำระบบคุณภาพมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้

Mulyono (2018 : 213-223) ได้สรุปแนวคิดการบริหารจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ครูจัดทรัพยากร สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ให้ครบถ้วนเพื่อใช้ในการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ 2) ครูร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองกับคุณลักษณะของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 3) ครูกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของสากล 4) ครูใช้เทคนิคในการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ 5) ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 6) ครูวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผล 7) ครูวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการและความถนัดของนักเรียน

Scott (2015 : 55-67) ได้สรุปแนวคิดการบริหารจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1. ครูระดมทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้อย่างเพียงพอ 2) ครูมีการจัดการประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ 3) ครูมีการจัดตั้งเครือข่ายวิชาการสนับสนุนการพัฒนาสู่มืออาชีพ 4) ครูใช้เทคนิคในการจัดการเรียนรู้เพื่อเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 5) ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างหลากหลายในการจัดเรียนรู้อให้เกิดประสิทธิภาพ 6) ครูนำผลวิจัยมาปรับปรุงการบริหารจัดการ

เรียนรู้ 7) ครูวัดผลและประเมินผลอย่างหลากหลาย รวมทั้งแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ 8) ครูบริหารจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน 9) ครูพัฒนาทักษะต่างๆ ของนักเรียน เช่น ด้านการคิด ด้านการสื่อสาร ด้านมนุษย และด้านความคิดรวบยอด เป็นต้น

Bradley (2021: 69-92) ได้สรุปแนวคิดการบริหารจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ครูพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการ ความถนัดของนักเรียน 2) ครูบริหารจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 3) ครูใช้กลยุทธ์ และเทคนิคในการบริหารจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย 4) ครูส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ 5) ครูร่วมกันวางแผนจัดทำแผนการเรียนรู้เป็นทีมเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร 6) ครูนำการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ 7) ครูบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อป้องกันปัญหาการทำผิดของนักเรียน และ 8) ครูส่งเสริมทักษะนักเรียนด้านการคิดระดับสูงและแก้ปัญหาความขัดแย้งแก่นักเรียน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ เป็นการดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้ครูบริหารจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตร เป็นกรอบแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีประสบการณ์ การดำรงชีวิตร่วมกัน เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การปลูกฝังเจตคติหรือค่านิยม เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ซึ่ง Tabá (1962: 10) ได้กล่าวถึง หลักสูตร คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรม มวลประสบการณ์ การประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวินิจฉัย (diagnosis) และตัดสินใจ (decision) ส่วน Good (1973: 149) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่

จัดให้เป็นระบบให้นักเรียนได้ศึกษา เพื่อให้จบชั้นประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ

2) หลักสูตร หมายถึง ค่าโครงสร้างของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอบ ซึ่งโรงเรียนจัดให้นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้จบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในระดับทางสายอาชีพต่อไป และ 3) หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชา และการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของสถานศึกษารวมทั้ง Wright (2011 : 93-94) ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ ในขณะที่ กาญจนา คุณารักษ์ (2558 : 18) ได้กล่าวถึงหลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผนงาน ตลอดจนข้อกำหนด ซึ่งประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ตามศักยภาพของตนเอง

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้มีประสบการณ์ การดำรงชีวิตร่วมกัน เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมการปลูกฝังเจตคติหรือค่านิยม เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

2. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ การวางแผนการสอนจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่อง คือ ไม่สิ้นสุดในตัวเอง การวางแผนการสอนเพื่อใช้เป็นครั้งแรกไม่จำเป็นต้องเป็นแผนการสอนที่ใช้ได้ตลอดไป ควรมีการปรับปรุงแผนการสอนอยู่เสมอ เพราะนักเรียนในวิชาเดียวกันในแต่ละปีย่อมมีความแตกต่างกัน และนักเรียนในรุ่นเดียวกันก็มีความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการวางแผนการสอนควรให้มีความยืดหยุ่น (Oermann & Gaberson, 2014 : 221-234) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เขียนไว้ล่วงหน้า ทำให้ครูมีความพร้อม และมั่นใจว่าสามารถสอนได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และดำเนินการสอนได้ราบรื่น (ชนาธิป พรกุล, 2554: 85) โดยมีการเตรียมการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ นำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค มาสร้างหน่วยการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และกระบวนการเรียนรู้ โดยเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามศักยภาพของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 73)

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือ/เอกสารที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบที่ครูจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม ทำให้ครูมีแนวทางในการสอน ได้ทราบว่าสอนเพื่ออะไร สอนอย่างไรจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างไร สอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้อะไร สอนแล้วบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ และการวัดผลประเมินผลอย่างไร

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักที่ว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554 : 12) การจัดการให้นักเรียนสร้างความรู้ใหม่โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจนเกิดความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ชนาธิป พรกุล, 2554: 16) นอกจากนี้ยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดนักเรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับนักเรียนและเน้นประโยชน์สูงสุดที่นักเรียนควรจะได้รับ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทที่สำคัญในการเรียนรู้ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (ทศนา แคมมณี, 2555: 120)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ หรือประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น แก้ปัญหาได้ และลงมือปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการใช้แหล่งเรียนรู้ ทุกประเภททุกสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภททั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ

เทคโนโลยีและเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆที่มีอยู่ในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักเรียน นอกจากนี้ การจัดหาสื่อการเรียนรู้ นักเรียนและครูสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ในการประกอบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และควรจัดให้มีอย่างเพียงพอเพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 22) สื่อ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ จึงเป็นตัวกลางที่จะช่วยนำความรู้จากครูไปยังนักเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างรอบด้านจนเต็มศักยภาพ (บุษบา เสนีย์, 2563: 38)

สรุปได้ว่า สื่อ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือหรือตัวกลางที่จะช่วยนำความรู้จากครูไปยังนักเรียน เพื่อช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้รอบด้านได้เต็มตามศักยภาพ

5. การวัดและประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลาย

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด จำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยที่ การวัด หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน การประเมินผล หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล การตีความ การบันทึกและการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบของนักเรียนที่ทำในภาระงาน ชิ้นงาน ว่านักเรียนเรียนรู้อะไร สามารถทำอะไรได้และจะทำต่อไปอย่างไรด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554: 91) ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาและการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 28) กระบวนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนจำเป็นต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลายซึ่งได้มาเกี่ยวกับข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียนหรือข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศ ที่แสดงถึงผลพัฒนาการความก้าวหน้าและผลสำเร็จของนักเรียนที่เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (บุษบา เสนีย์, 2563: 40)

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบคุณภาพนักเรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศ ที่แสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้าและผลสำเร็จของนักเรียนที่เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุป

การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นแนวคิดสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู ที่ส่งผลไปยังการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมกับครู เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งกระตุ้นให้ครูเกิดความร่วมมืออย่างกลมกลืน โดยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำร่วม 2) การมีส่วนร่วมในการทำงาน 3) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน และ 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมุ่งเน้นบริหารจัดการการเรียนรู้ ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 5) แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการหลากหลาย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ บริบทของสถานศึกษาและเหตุการณ์ในโลกปัจจุบัน เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

กฤษธรา ยองโย. (2561, 30 พฤศจิกายน). ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงาน. การวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2. <http://journalgrad.ssru.ac.th>.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556*. สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่2)*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แก้วเวียง นานาผล. (2554). *การจัดการความรู้ในสถานศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. โรงพิมพ์ตักสิลาการพิมพ์.
- เจนจิรา ยะต้น. (2561, 3 มิถุนายน). *การบริหารจัดการเรียนรู้*. บ้านคุณครูเจนจิรา. <https://sites.google.com/a/crru.ac.th/ban-khunkhru-cen-ci-ra/bth-thi-9-kar-brihar-cadkar-reiyn-ru>
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอน กระบวนการคิด ทฤษฎี และการนำไปใช้ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาโตะ มานาบุ. (2559). *การปฏิรูปโรงเรียนแนวความคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง*. บีโก (ไทยแลนด์).
- ทิตนา แวมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษบา เสนีย์. (2563). *รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)* มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ = Professional Learning Community: PLC*. M&N Design Printing.
- ปภาวี พิพัฒน์ลักษณ์. (2557). *กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมตามแนวคิดภาวะผู้นำที่ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)*. Office of Academic Resources Chulalongkorn University. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/45403>.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาสกร เรืองรอง. (2557). *การพัฒนาอีบุ๊กบนคอมพิวเตอร์แบบพกพา e-book บน Tablet PC*. โรงพิมพ์พรทิชา.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. ตาตาพับลิเคชั่น.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบท โรงเรียน ในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์). PSU Knowledge Bank. <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/10990>.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- อมรรัตน์ เตชะนอก รัชณี จรุงศิริวัฒน์ และพระฮอนด้า วาทสโท. (2563). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(9), 121-141.
- Astuto, T. A.; Clark, D.L., Read, A.-M., Mc Gree, K & de Fernandez, L.K.P. (1993). *Challenges to dominant assumptions controlling educational reform*. Andover. Regional Laboratory for the Educational Improvement of the Northeast.
- Beach, Don M. & Rein, Reinhartz. (2000). *Supervisory Leadership : Focus on Instruction*. Allyn & Bacon.
- Bradley, V. M. (2021). Learning Management System (LMS) use with online instruction. *International Journal of Technology in Education (IJTE)*, 4(1), 68-92.
- Council, B. (2009). *Human Resource Management: HRD 046 Workplace Justice*. Brisbane.
- Demski ,Jennifer. (2012, 29 March). *Rebuilding the LMS for the 21st Century*. Campus technology. <https://campustechnology.com/articles/2012/03/29/rebuilding-the-lms-for-the-21st-century.aspx>.
- DuFour, R. (2004). Schools as Learning Communities. *Educational Leadership*. 61(8), 6-11.
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional Learning Communities at Work: Best Practices for Enhancing Student Achievement*. Bloomington. Solution Tree.
- Garrison, D. R. (2011). *E-learning in the 21st century: a framework for research and practice*, second edition. Routledge.

- Giles, C. & Hargreaves, A. (2006). The Sustainability of Innovative Schools as Learning Organizations and Professional Learning Communities during Standardized Reform. *Educational Administration Quarterly*. 42 (1), 124-156.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education* (3rd ed). McGraw-Hill Book.
- Hui, X., & Asavisanu, P. (2021). The Development of a Professional Learning Community Model for Enhancing the Instructional Leadership Capabilities of Middle School Teachers in Maoming, Guangdong Province of China. *Scholar: Human Sciences*, 12(2), 322-336.
- Kaparou, M. & Bush, T. (2016). Instructional leadership in Greek and English outstanding schools. *International Journal of Educational Management*, 30(6) ,1-30.
- Kauchak, D., and Eggen, P. (2008). *Introduction to teaching: Becoming a professional*. Pearson Education.
- Mulyono, Abdurrahman. (2018). *Effective Learning Management In The 21st Century*. Presented at International Conference on Islamic Education (ICIED) 2018, UIN Maulana Malik Ibrahim Malang.
- Oermann MH, & Gaberson KB. (2014). *Evaluation and Testing in Nursing Education* (4th ed). Springer.
- Scott, C.L. (2015). *The futures of learning 3: what kind of pedagogies for the 21st Century?* Education Research and Foresight, Working Papers. UNESCO.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. Brace & World.
- Vescio, V. et al. (2008). A Review of Research on the Impact of Professional Learning Communities on Teaching Practice and Student Learning, *Teaching and Teacher Education*. 24(8): 80-91.
- Wright, Gloria Brown. (2011). Student-Centered Learning in Higher Education. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*. 23(3), 93-94.